

Η Αγία και Μεγάλη Πέμπτη

Ο Νυμφίος Χριστός μας προσκάλεσε ήδη στην μυστική ευωχία των γάμων Του, ενώ αυτή την ημέρα μας χαρίζει, χωρίς περιορισμούς τις δωρεές Του. Και όχι μόνο τις δωρεές Του, αλλά τον Ίδιο τον Εαυτό Του, που είναι η πηγή κάθε αγαθού.

Τέσσερα μεγάλα γεγονότα εορτάζουμε αυτή την ημέρα:

- τον Ιερό Νιπτήρα,
- τον Μυστικό Δείπνο,
- την Προσευχή στη Γεθσημανή και
- την προδοσία του Κυρίου.

Όλα είναι θεία γεγονότα, γεμάτα από μυστήριο και αχώρητα στον νου μας.

«Τῆ μυστικῆ ἔν φόβῳ τραπέζῃ προσεγγίσαντες πάντες, καθαραῖς ταῖς ψυχαῖς τὸν ἄρτον ὑποδεξώμεθα, συμπαραμένοντες τῷ Δεσπότη, ἵνα ἴδωμεν τοὺς πόδας πῶς ἀπονίπτει τῶν Μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσει τῷ λεντίῳ, καὶ ποιήσωμεν ὡσπερ κατίδωμεν, ἀλλήλοις ὑποταγέντες, καὶ ἀλλήλων τοὺς πόδας ἐκπλύνοντες· αὐτὸς γὰρ ὁ Χριστὸς οὕτως ἐκέλευσε τοῖς αὐτοῦ...»(Θίκος).

Η πλύσις των ποδῶν των Μαθητῶν μας δείχνει το αδιανόητο εις βάθος μυστήριο της ταπεινώσεως του Κυρίου, ο οποίος, λόγω της αμετρήτου αγαθότητος, μας χάραξε την τελεία οδὸ σωτηρίας, δηλαδή, την οδὸ της ταπεινώσεως.

Αλλ' ὅταν ετοιμάζεται να πλύνει τα πόδια τους, γιατί δεν λέγουν τίποτε οι Μαθητές Του; Γιατί δεν αντιδρούν, αφού αυτό το ἔργο δεν ἦτο φυσικό και συνηθισμένο να γίνεται από τον Διδάσκαλό τους; Μόνο ο μεγαλύτερος στην ηλικία Πέτρος αντιλαμβάνεται το γεγονός και αντιδρά λέγοντας: *«Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα»!*

Ἐστω ὅτι οι Μαθητές δέχονται να τους πλύνει τα πόδια! Αλλά

κατόπιν γιατί κανένας απ' αυτούς δεν σπεύδει να πλύνει τους πόδας του Δεσπότη; Γιατί ούτε και ο Πέτρος; Οι Μαθητές αισθάνονται ευχαρίστηση με τον δροσισμό και την πλύση των ποδιών τους, αλλά του Διδασκάλου γιατί κανείς δεν του δροσίζει τα πόδια;

Μας χαρίζει ο Κύριος τόσες δροσιστικές παρηγοριές, τόσες αδιάκοπες χαρές σε κάθε εποχή, κι εμείς δεν Τον χαροποιούμε σε τίποτε! Κανείς δεν προθυμοποιείται να του πλύνει τα κουρασμένα και σκονισμένα πόδια από εμάς τους αμαρτωλούς! Μόνον αχαριστία, λησμονιά και αγνωμοσύνη δείχνουμε.

Λοιπόν, ο Διδάσκαλος έγινε δούλος των Μαθητών Του! «*Οὐκ ἦλθον διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι*, μας λέγει, και *ἐγὼ εἶμι ὡς ὁ διακονῶν*». Συνεχώς προνοεῖ και φροντίζει για εμάς, τα παιδιά Του. Γι' αυτό και η πλύσις των ποδιών των Μαθητών Του δεν μας φαίνεται τόσο ασυνήθιστο γεγονός.

Ωστόσο εδώ υπάρχει ένα βαθύ μυστήριο, το οποίον υπηρέτησαν οι Μαθητές Του, χωρίς και να το αντιληφθούν. Ο Κύριος ήλθε για να πλύνει όλους τους ανθρώπους από τον μολυσμό της αμαρτίας, ενώ Αυτός, ως τελεία καθαρότης και αγιότης, δεν έχει ανάγκη καθάρσεως. Η ανθρωπότης όμως, χωρίς αυτό το λουτρό Του, δεν ημπορεί να έχει μέρος μαζί Του. «*Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ*» (Ιωάν.13, 8).

Στο τέλος της θείας Λειτουργίας, γίνεται η ακολουθία του Ιερού Νιπτήρος. Παλαιότερα αυτή ετελείτο σ' ολόκληρη την Ορθόδοξη Εκκλησία· τώρα διατηρεῖται μόνο στα Ιεροσόλυμα, στην Ρώμη, στην Νήσο Πάτμο, ίσως και αλλού. Τελείται επίσης κατά τρόπο μυστικό στα ορθόδοξα μοναστήρια μας και στις καρδιές πολλών ευσεβών χριστιανών μας, οι οποίοι ζουν με θαυμασμό και κατάνυξη την ανέκφραστη ταπείνωση του Κυρίου μας.

Δεν ημπορώ να ξεχάσω τον θαυμασμό που δοκίμασα, όταν μία γυναίκα, γριά από την Ρουμανία, κάποια Μεγάλη Πέμπτη, είχε επισκεφθεί μία κατάκοιτη στο κρεβάτι. Της έδωσε τα δώρα της και της έπλυνε τα πόδια!

Έλεγε αυτή η γυναίκα: «Σήμερα ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός να πλένει τα πόδια τω Μαθητών Του κι εγώ να μη κάνω τίποτε; Δόξα τω Θεώ που έκανα κι εγώ αυτό το ολίγο». Αυτό είναι το μεγαλύτερο μάθημα της ταπεινώσεως, το οποίο μας έδωσε ο Κύριος πλένοντας τα πόδια των Μαθητών Του, μάθημα διακονίας προς τον πλησίον.

Από τον Μυστικό Δείπνο αρχίζουν ήδη τα Άγια Πάθη: «*Λάβετε, φάγετε, τοῦτο ἐστὶ τὸ Σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλῶμενον...*». «*Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες τοῦτό ἐστὶ τὸ Αἷμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον...*». Από εκείνη την ώρα αρχίζει το Σώμα να μελίζεται και το Αίμα να εκχύνεται μέχρι συντελείας των αιώνων: «*Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν!*»!

Ατερμάτιστη η αγάπη και βαθυτάτη η ταπείνωσις του Κυρίου στον Μυστικό Δείπνο! Στην γέννηση, στην ξενιτεία προς τους οικείους, στον Γολγοθά, θεός όντας ενδύθηκε το όμοιο με τους ανθρώπους σώμα, σπαργανώθηκε σε μια φάτνη, κρατήθηκε ως βρέφος στην αγκάλη μιας θνητής Παρθένου γυναικός, «*ὁ ἄνθρωπος τῶν ὁδυνῶν*». Στην θεία Κοινωνία όμως είναι τελείως κρυμμένος, και με την μορφή του άρτου και του οίνου, μας προσφέρεται όλος και τέλειος, χωρίς δυσκολία, «*εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον*».

Η επί του Σταυρού θυσία είναι πλήρης και οριστική εξαγορά του ανθρώπου από τον θάνατο και την αμαρτία. Αυτός έφερε μέσα του τα σημάδια της φθοράς από την αμαρτία, είχε υποταχθεί στον θάνατο, και τώρα η θεία Ευχαριστία στο ανθρώπινο φθαρτό σώμα ρίχνει τον σπόρο της αναστάσεως, τον αρραβώνα της αιωνίου ζωής, «*τὸ φάρμακον τῆς ἀθανασίας*», κατά τον λόγο των Πατέρων· διότι μας εμπιστεύθηκε ο Κύριος την αθανασία της ψυχής, λέγοντας: «*Ὁ τρώγων μου τὸ Σῶμα καὶ πίνων μου τὸ Αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ*». (Ιωάν. 10, 54).

Η ευχαριστιακή Λειτουργία είναι η Λειτουργία της ταπεινώσεως του Κυρίου, η Λειτουργία της αγάπης Του, η διαθήκη της φιλανθρωπίας Του: «*Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν!*» Και

πράγματι, σε κάθε Θεία Λειτουργία, επιτελείται η ίδια θυσία προς ανάμνησιν του Κυρίου, ο οποίος πάντοτε θυσιάζεται για να μας αγιάσει και να μας προσελκύσει προς τον εαυτό Του. Αλήθεια, δεν υπάρχει μεγαλύτερο έργο στον κόσμο απ' αυτό. Έργο Θεϊκό, θαύμα συνεχές, πέτρα σκανδάλου.

-Βλέπεις ψωμί και κρασί και λαμβάνεις Σώμα και Αίμα Χριστού!

-Πλησιάζεις σαν ένα σύντριμμα της αμαρτίας και γίνεσαι όλος καινή κτίσις!

-Υπάρχει ο Χριστός σ' αυτό εδώ το άγιο θυσιαστήριο και συγχρόνως σ' όλα τα θυσιαστήρια των Ορθοδόξων Εκκλησιών του κόσμου. Αυτό είναι ένα θείο θαύμα, το οποίο τελειούται κατά την επίκληση του ιερουργούντος ιερέως. Ο Θεός ως Παντοκράτωρ είναι πάντοτε στην υπηρεσία του ανθρώπου.

Πρόκειται για παντοτινό θαύμα, αμέτρητη αγάπη, άφθαστη ταπείνωση του Θεού, τα οποία βλέπουμε κάθε ημέρα στην Αγία Τράπεζα. Και ωστόσο... οι λειτουργοί Του τελούν το Μυστήριο χωρίς ενίοτε την πρέπουσα προσοχή και ευλάβεια. Λησμονούν το μεγαλείο του και περιφέρονται μέσα στο Άγιο Βήμα, χωρίς φόβο Θεού, συζητώντας μερικές φορές και ακατάλληλα για τον χώρο πράγματα. Τι γίνεται τότε στο Άγιο Βήμα; Σταυρώνουμε και πάλι και πάλι τον Σωτήρα μας Χριστό, όχι για την σωτηρία μας, αλλά για την τιμωρία μας, για την ψυχική μας απώλεια.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία μας, που είναι εξ ολοκλήρου ευχαριστιακή, δεν μπορεί να επιστρέψει στην παλαιά της αίγλη και δύναμη, παρά μόνον όταν οι ποιμένες της θ' ανθίσουν με τα άνθη της αγάπης προς τον Χριστό της Ευχαριστίας· όταν οι καρδιές μας θα γίνουν αναμμένες λαμπάδες και θυμιατήρια με αρωματικό θυμίαμα μπροστά στα πόδια του Βασιλέως Χριστού.

«Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ σήμεραν, Γιὲ Θεοῦ, κοινωνὸν με παράλαβε...».

Με την προσευχή στην Γεθσημανή και με την σύλληψη του Ιησού εισήλθαμε ήδη στην Μεγάλη Παρασκευή των αγίων και Φοβερών

Παθών Του.

Γέροντας Πετρώνιος Τανάσε, *Οι Πύλες της Μετανοίας – Στοχασμοί στο Τριώδιο*, Ορθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη, 2003.